

Nederlandse Bond voor Pensioenbelangen

Boerhaavelaan 40 - 2713 HX ZOETERMEER

Tel. 070 360 19 21

Website : www.pensioenbelangen.nl Email: info@pensioenbeangen.nl

NBP is een van de initiatiefnemers van de actie
"Samen voor een eerlijk pensioen"
Ons verzoek: "Steun de actie, teken de petitie op die website"

Onderwerp : Pensioenfeiten op rij
Referentie : 20210422/2021018/WS
E-mail : bestuur@pensioenbelangen.nl
Plaats/Datum : Zoetermeer, 22 april 2021

De NBP, Nederlandse Bond voor Pensioenbelangen, is opgericht op 12 mei 1919 en is onafhankelijk van zowel politieke stromingen als van de organisaties van werkgevers en van werknemers. De NBP richt zich uitsluitend op het behartigen van belangen van de huidige en de toekomstige gepensioneerden, ongeacht het pensioenfonds of de pensioenregeling.

Inleiding

In dit NBP document worden belangrijke feiten over het aanvullend pensioen en de AOW op een rij gezet. In de politieke en andere discussies worden deze feiten vaak verzwegen of verdraaid. Onjuiste opmerkingen worden daarentegen vaak wel gehoord, zoals: 1) dat het huidige pensioenstelsel niet houdbaar is en 2) dat verhoging van de AOW leeftijd economisch noodzakelijk is.

In dit document worden de volgende onderwerpen beknopt toegelicht om deze onjuiste opmerkingen te weerleggen. Deze onderwerpen zijn:

- 1 Macro-economische gegevens voor de periode 2010-2019
- 2 Voordelen van gelijke rekenrente
- 3 Oneerlijke verdeling van de rendementen door fondsen
- 4 Uitgaven aan AOW in perspectief
- 5 Betaling voor een lagere pensioenleeftijd van 65
- 6 Afschaffing van de RVU, Regeling vervroegd uittreden
- 7 Stappen naar een eerlijk pensioen
- 8 Conclusie

Macro-economische gegevens voor de periode 2010-2019

De periode 2010-2019 was geen goede periode voor de Nederlandse economie:

1	De gemiddelde reële groei was jaarlijks:	1,4%
2	De inflatie was jaarlijks gemiddeld:	1,6%
3	De jaarlijkse consumptie van huishoudens steeg gemiddeld:	0,7%

Veel andere landen in de Euro-Zone hebben in deze periode betere economische prestaties behaald dan Nederland. Een belangrijk probleem in Nederland is dat de consumptie al vele jaren structureel te laag is. Een van de oorzaken hiervan is dat fondsen wegens de Nederlandse Pensioenwet (PW) sinds 2008 de pensioenen niet mochten verhogen voor de gestegen prijzen.

Voordelen van gelijke rekenrente

In de jaren 1954 – 2006 moesten fondsen zowel de Technische Voorziening (TV), de contante waarde van de toekomstige pensioenbetalingen, en de premie met één gelijke rekenrente berekenen. Met de invoering van de PW, Pensioenwet, in 2007, mogen fondsen dat niet meer. Fondsen moeten de TV met een andere rekenrente berekenen dan de premies. De eis van twee rekenrentes is onlogisch en is ook in de strijd met de beide EU Pensioenrichtlijnen, IORP I en IORP II.

De gemiddelde rekenrente voor de premies was in 2019 circa 2,7% en voor de TV circa 0,4%. Als de TV ook met de rekenrente voor de premies van 2,7% wordt berekend, dan veranderen zowel de TV als de dekkinggraad, zie tabel 1. De vermelde gegevens zijn voor de situatie eind 2019. Een verdere toelichting is gegeven na tabel 1.

Tabel 1 . Gevolgen van overgang naar één rekenrente van 2,7%

	Beleggingen	Technische Voorziening	Dekkingsgraad
Stap 0: Huidige systeem	€ 1.562 miljard	€ 1.504 miljard	104%
Stap 1: Gelijke rekenrentes; verhoging van rekenrente voor TV van 0,4% naar 2,7%	€ 1.562 miljard	€ 944 miljard (incl. EU Buffer van 4,3%)	166%
Stap 2: Verhoging van alle pensioenen met 25%	€ 1.562 miljard	€ 1.180 miljard	132%
Stap 3: Eénmalige compensatie en/of verlaging pensioenleeftijd: beschikbaar € 382 miljard	Afhankelijk van compensatie	Afhankelijk van pensioenleeftijd	104,3%

rekenrentesysteem

Stap 1) De rekenrente voor de TV stijgt met 2,3% van 0,4% naar 2,7%. Het gevolg is dat de TV daalt met 40%. Fondsen hebben veel minder geld nodig om aan de bestaande nominale verplichtingen te kunnen voldoen.

Stap 2, volgend op Stap 1): Sinds 2008 verhogen de fondsen de pensioenen niet meer voor de inflatie. De oorzaak is dat overheid sinds 2007 met de invoering van de PW restricties aan de fondsen heeft opgelegd, die niet onder de PSW, Pensioen en Spaarfondsen bestonden. De PSW was geldig van 1954 tot en met 2006. Deze restricties uit de PW zijn ook in strijd met de EU Pensioenrichtlijnen, IORP I en IORP II. Indien fondsen wel de pensioenen hadden mogen verhogen, waren alle pensioenen van zowel actieve deelnemers als van gepensioneerden nu circa 25% hoger geweest. Indien iemand na 2007 deelnemer werd, geldt de verhoging alleen voor de deelgenomen jaren na 2007.

Stap 3, volgend op stappen 1 en 2) Deelnemers en gepensioneerden hebben in de jaren 2008 – 2019 geen toeslagen ontvangen, daarvoor is éénmalige compensatie nodig. Aan de gepensioneerden kan deze compensatie worden uitbetaald. Voor slapers en actieve deelnemers kunnen de beschikbare bedragen worden gebruikt of om hun aanspraken te verhogen of om hun pensioenleeftijd te verlagen.

De oneerlijke verdeling van de rendementen door fondsen

Een belangrijk aspect dat nooit wordt genoemd is de oneerlijke verdeling van rendementen van de fondsen over de deelnemers en gepensioneerden. Deze oneerlijke verdeling bestond onder de PSW en bestaat nog steeds onder de PW. In tabel 2 zijn de relevante gegevens vermeld.

Tabel 2. Het jaarlijkse overschot van de rendementen van pensioenfondsen

Jaren	1987 - 2006	2007 - 2019
Gemiddeld rendement	7,5%	6,5%
Af: Benodigd rendement voor het nominale pensioen	4,0%	3,2%
Af: Voorziening voor gestegen levensverwachting	0,3%	0,3%
Beschikbaar voor indexatie	3,2%	3,0%
Gegeven indexatie (*)	2,0%	0,0%
Jaarlijkse Overschot	1,2%	3,0%

(*) De gegeven indexatie is gelijkgesteld aan de geschatte inflatie van 2% over de jaren 1987 – 2006.

Het benodigd rendement voor het nominale pensioen moeten fondsen maken om het nominaal toegezegde pensioen in de toekomst uit te betalen. Dat rendement is hier gelijk gesteld aan de rekenrente in de premies. Fondsen hebben immers op basis van deze rekenrente de verplichting van de werkgever overgenomen om de pensioenregeling uit te voeren.

Bijna alle fondsen financieren de indexatie uit de behaalde overrendementen. Overrendement is het verschil tussen het netto rendement enerzijds en anderzijds de som van het benodigd rendement in casu de rekenrente voor

premies en de kosten van de gestegen levensverwachting. Dit verschil, het overrendement is beschikbaar voor indexatie.

De oneerlijke verdeling van rendementen blijkt uit de bovenstaande tabel 2. Niet alle overrendement is gebruikt voor indexatie. Zouden de rendementen te laag zijn geweest, dan kwamen de tekorten ten laste van de deelnemers en gepensioneerden. De fondsen zouden dan de pensioenen niet volledig vergoeden voor de gestegen prijzen en zelfs de pensioenen mogen korten. In beide perioden waren de overrendementen hoger dan de inflatie. De vraag is wat de fondsen met deze overschotten hebben gedaan. Deze overschotten zijn niet verdeeld onder de deelnemers en gepensioneerden.

Op welke wijze het fonds deze overschotten moet verdelen staat niet in de PW, edoch terugbetaling van premies aan werkgevers is nog steeds toegestaan.

De uitgaven voor de AOW in perspectief

Twee belangrijke punten bij de uitgaven voor de AOW worden vaak genegeerd. Het eerste punt is de uitgaven voor de AOW als percentage van het Nationale Inkomen (NI). Het tweede punt is het aantal personen dat AOW ontvangt.

De uitgaven voor de AOW als percentage van het NI is thans 5,0%. In de jaren '90 van de vorige eeuw was dit percentage gemiddeld 5,5%. Thans ontvangen circa 3,5 miljoen personen AOW, dat is ongeveer 80% meer dan in de jaren '90 van de vorige eeuw. Ondanks deze enorme stijging in het aantal personen dat AOW ontvangt, zijn de AOW uitgaven als percentage van het NI met ongeveer 10% gedaald. Indien de ingangsdatum voor AOW pensioen weer op 65 jaar wordt gesteld, dan stijgen de uitgaven tot circa 5,5% van het NI.

Thans geldt de wettelijke bepaling dat bij 1 jaar hogere levensverwachting na 65 jaar de AOW leeftijd met 8 maanden stijgt. De NBP hanteert al enige jaren de vergelijkbare vuistregel dat 2 jaar werken 1 jaar pensioen oplevert. Bij de aannahme dat iemand begint te werken met 22 jaar, geeft deze vuistregel aan dat een pensioenleeftijd van 65 thans evenwichtig is.

Betaling voor een lagere pensioenleeftijd van 65

Vaak wordt zonder enige onderbouwing gesteld dat een pensioenleeftijd van 65 onbetaalbaar is. Dit standpunt is niet waar. De uitgaven voor de AOW zijn lager dan vaak gesteld, zie bovenstaande tekst. Toepassing van een rekenrente van 2,7% voor de TV biedt veel financiële voordelen, zie tabellen 1 en 2. Deze rekenrente zorgt dat de aanvullende pensioenen met tenminste € 8 miljard stijgen, zie tabel 3.1.a. Deze hogere aanvullende pensioenen zorgen ook dat de overheid meer belasting ontvangt en minder toeslagen zal betalen, zie tabel 3.1.b.

Indien de pensioenleeftijd daalt naar 65, stijgen de aanvullende pensioenen, zie tabel 3.2.a. en geeft ook een voordeel aan de overheid, zie tabel 3.2.b. De totale effecten van een rekenrente van 2,7% en de daling van de pensioenleeftijd naar 65 zijn onder tabel 3.3.a en 3.3.b vermeld.

Tabel 3. Economische gevolgen van een rekenrente van 2,7% en pensioen op 65.

		<i>Jaarbedrag</i>
3.1.a	Stijging aanvullend pensioen met 25%	€ 8,0 miljard
3.1.b	Meer belasting / minder toeslagen	€ 3,2 miljard
3.2.a	Meer aanvullend pensioen wegens pensioen op 65 jaar	€ 4,0 miljard
3.2.b	Meer belasting / minder toeslagen	€ 1,6 miljard
3.3.a	Totaal meer pensioenuitkeringen	€ 12,0 miljard
3.3.b	Totaal: meer belasting / minder toeslagen	€ 4,8 miljard

Indien dit plan wordt doorgevoerd, krijgt de Nederlandse economie jaarlijks een impuls van € 12 miljard extra, waarvan € 4,8 miljard voor de overheid is. De bepaling van deze rekenrente van 2,7% is in lijn met IORP I en IORP II.

De extra lasten van ingang van de AOW op 65 jaar voor de overheid worden op circa € 4 miljard geschat. In totaal nemen de middelen voor de overheid wegens meer belasting / minder toeslagen, toe tot € 4,8 miljard, zie tabel 3.3.b. Per saldo een voordeel voor de overheid. Ook zijn er beperkte inverdieneffecten doordat andere sociale uitkeringen, zoals WW, WIA / VGA en bijstand tussen 65 en 67 vervallen.

Afschaffing van de Regeling Vervroegd Uittreden (RVU)

Een pensioenleeftijd van 65 jaar kan ook een eerste stap zijn om de RVU regeling af te schaffen. De RVU werd in 2006 ingevoerd, waarbij de boete 26% was. Het kabinet Rutte I heeft deze boete verdubbeld naar 52%. Indien een werknemer eerder met pensioen gaat dan door de overheid is toegestaan, betalen de werkgevers bij de huidige RVU regeling die zware boete. Vreemd is dat de sociale partners hebben geweigerd om deze RVU te laten toetsen aan internationale verdragen. De overheid heeft zonder duidelijke noodzaak diep ingegrepen in het overleg tussen sociale partners.

Stappen naar een eerlijk pensioen

De eerste belangrijke stap naar een eerlijk pensioen is om de huidige restricties in de PW op te heffen. Fondsen kunnen de deelnemers en gepensioneerden dan geven, waarop zij als crediteuren van die fondsen recht hebben. De tweede belangrijke stap is om deelnemers en gepensioneerden op eerlijke manier volledig te laten delen in de rendementen van de fondsen. De derde belangrijke stap is om de pensioenleeftijd te verlagen naar 65, omdat geen economische noodzaak bestaat om deze hoger te laten zijn.

Conclusie

In een artikel van de Telegraaf van vrijdag 12 maart 2021 stond dat pensioenen feitelijk simpel zijn. Dat klopt, de overheid heeft met de invoering van de PW in 2007 de pensioenen nodeloos ingewikkeld gemaakt. In de parlementaire stukken, DNB-notities en andere documenten uit die tijd zijn geen dwingende redenen vermeld waarom het stelsel in 2007 moest veranderen. Een uitleg kan zijn dat de toenmalige coalitie, CDA, D'66 en VVD, een overgang naar een ander pensioenstelsel wenste te forceren. Een overgang die ook nog eens in strijd is met de EU Pensioenrichtlijnen. Indien jij wilt vissen in troebel water, terwijl het water helder is, dan moet dat water eerst troebel worden gemaakt.

Gebleken is dat de ingevoerde restricties van de PW grote schade hebben toegebracht aan de Nederlandse economie, omdat de fondsen wegens deze restricties de pensioenen niet mochten verhogen voor de gestegen prijzen. Miljoenen personen zijn daardoor tot op heden miljarden euro's te kort gedaan.

Elk pensioenstelsel met kapitaaldekking is houdbaar, zolang de rendementen structureel boven de rekenrente in de premie liggen. Volgens IORP I en IORP II moet de hoogte van de rekenrente op prudente wijze worden afgeleid van de verwachte toekomstige rendementen van de beleggingen van dat fonds, zoals dat nu gebeurt bij de rekenrente voor de premies.

Volgens IORP I en IORP II is een methodiek vereist om zowel de hoge als lage rendementen eerlijk over de deelnemers en gepensioneerden te verdelen, indien de risico's bij de deelnemers en gepensioneerden liggen. Dit was onder de PSW het geval in Nederland en is dat ook onder de PW. Het fonds zelf is een stichting, die uitsluitend een collectieve regeling uitvoert en uiteindelijk geen enkel risico loopt. Dat is ook het standpunt van de overheid, zoals blijkt uit de brief van Minister Donner aan de IASB van 6 oktober 2008.

Samengevat is de conclusie, 1) dat het huidige pensioenstelsel houdbaar is en 2) dat een AOW pensioendatum van 65 economisch verantwoord is. Indien de voorstellen, zoals genoemd in dit document worden gevolgd, krijgt de Nederlandse economie in 2021 een eenmalige impuls van € 45 miljard en een jaarlijkse impuls van € 12 miljard.

Indien u aanvullende informatie of toelichting wenst, dan zal de NBP u deze gaarne verschaffen.

Wilt u ook de website <https://samenvooreeneerlijkpensioen.nl/> bezoeken en de petitie ondertekenen.

Hartelijke dank en met vriendelijke groet,

Willem Schuddeboom
Voorzitter bestuur NBP.